

Sygn. akt I C 21/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2023 r.

Sąd Rejonowy w Piszcu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Anna Lisowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Judyta Masłowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2023 roku

sprawy z powództwa (...) Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego Niestandaryzowanego Funduszu Sekurytyzacyjnego z siedzibą w G.

przeciwko N. P.

o zapłatę

o r z e k a:

powództwo oddała.

Sygn. akt I C 21/23

UZASADNIENIE

W dniu 21 listopada 2022 roku E. C. Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. wytoczył powództwo przeciwko N. P. o zapłatę kwoty 8 017,15 złotych z odsetkami:

- umownymi równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie liczonymi od kwoty 6 649,47 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 1 367,68 zł od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Nadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, a także kosztów związanych z załączonym do pozwu wyciągiem notarialnym w kwocie 14,76 zł.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 19 lutego 2021 roku pomiędzy pozwaną, a (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. zawarta została umowa pożyczki nr (...) na kwotę 7 596,30 zł. Zgodnie z umową, pozwana zobowiązała się do zwrotu pożyczki w ratach – począwszy od marca 2021 roku – wraz z należnościami ubocznymi określonymi w umowie, w łącznej wysokości 8 311,83 zł. Na poczet spłaty pożyczki pozwana dokonała wpłat czterech pierwszych rat w łącznej wysokości 1 112 zł, a następnie zaprzestała spłaty zadłużenia. W związku z tym umowa pożyczki została wypowiedziana. Roszczenie stało się wymagalne w dniu 5 grudnia 2021 roku. Powód nabył przedmiotową wierzytelność na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności zawartej z wierzycielem pierwotnym w dniu 21 września 2020 roku.

Powód wskazał, że na dochodzoną pozwem należność składa się:

- kwota 6 649,47 zł – niespłacony kapitał pożyczki,
- kwota 193,18 zł – skapitalizowanej odsetki umowne za faktyczny okres kredytowania,

- 23,60 zł – skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie w spłacie kapitału pożyczki,
- 1 150,90 zł – skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie naliczone od dnia 06.12.2021r. do dnia sporządzenia pozwu.

Wydanym w niniejszej sprawie nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 2 grudnia 2022 roku, Sąd Rejonowy w Piszku nakazał pozwanej, aby zapłaciła na rzecz powoda całość dochodzonego roszczenia wraz z kosztami postępowania (k. 52).

Pozwana N. P. wniosła sprzeciw od wydanego nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości i domagając się oddalenia powództwa. Ponadto wniosła o zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Pozwana przyznała, że zawarła przedmiotową umowę pożyczki oraz, że nie spłaciła dotąd całej pożyczki. Podniosła zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda, zarzut nieudowodnienia wysokości i wymagalności dochodzonego przez powoda roszczenia oraz zarzut niedozwolonych klauzul umownych.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 19 lutego 2021 roku pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., a N. P. zawarta została umowa pożyczki nr (...), na podstawie której N. P. udzielona została pożyczka w wysokości 7 596,30 złotych, w tym:

- kwota 4 000 złotych tytułem kapitału pożyczki,
- kwota 3 596,30 złotych tytułem prowizji za udzielenie pożyczki.

Zgodnie z umową, N. P. zobowiązała się do spłaty ww. pożyczki wraz z odsetkami umownymi w wysokości 715,53 złotych (łącznie 8 311,83 złotych) w 30 miesięcznych ratach w wysokości po 278 złotych (przy czym ostatnia rata wyrównująca), płatnych do 22-ego dnia każdego miesiąca począwszy od marca 2021 roku.

W dniu 19 lutego 2021 roku pożyczkodawca wypłacił N. P. kapitał pożyczki na wskazane przez nią rachunku bankowy, w tym kwotę 3 750 złotych na rachunek bankowy o numerze (...), a kwotę 250 złotych na rachunek bankowy o numerze (...).

N. P. dokonała spłaty czterech pierwszych rat kapitałowo-odsetkowych w łącznej wysokości 1 112 złotych (4 x 278 zł), a następnie przestała spłacać pożyczkę.

(dowód: umowa pożyczki k. 26-27v ; dyspozycja uruchomienia pożyczki k. 28; potwierdzenie transakcji k. 29-30; zestawienie wpłat k. 47)

Na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności zawartej w dniu 21 września 2020 roku pomiędzy (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w G., a (...) Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym Niestandaryzowanym Funduszem Sekurytyzacyjnym z siedzibą w G., fundusz ten nabył wierzytelność względem N. P. wynikającą z umowy pożyczki nr (...) z dnia 19 lutego 2021 roku.

(dowód: umowa sprzedaży wierzytelności k. 34-46; wykaz wierzytelności k. 48-49)

Pismem z dnia 23 listopada 2021 roku, doręczonym N. P. w dniu 2 grudnia 2021 roku, (...) Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Niestandaryzowany Fundusz Sekurytyzacyjny z siedzibą w G. wypowiedział ww. umowę pożyczki ze skutkiem natychmiastowym i wezwał N. P. do zapłaty zadłużenia w terminie 3 dni. Wezwanie pozostało bezskuteczne.

(dowód: pismo z 23.11.2021r. wraz z dowodem doręczenia k. 31-32v)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie powoda podlegało oddaleniu.

Sąd ocenił zebrane w sprawie dowody z dokumentów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego mając na uwadze, że przepis art. 233 § 1 k.p.c. zobowiązuje Sąd do oceny konkretnych dowodów w związku z całym materiałem dowodowym zebrany w sprawie. Ponadto Sąd wziął pod uwagę, że zasada swobodnej oceny dowodów nie może być rozumiana jako ich dowolna ocena, ale jest ograniczona wymaganiami prawa procesowego i doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego rozumowania, zgodnie z którymi dowody należy ocenić w sposób wszechstronny, racjonalny i bezstronny.

Zawarta przez strony niniejszego sporu umowa pożyczki gotówkowej z dnia 21 grudnia 2020 roku, według obowiązującego w dacie zawarcia tej umowy stanu prawnego, jest umową o kredyt konsumencki określona w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku (tj. Dz.U. z 2022r., poz. 246) o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią tego przepisu przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550,00 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Jak z kolei stanowi przepis art. 720 § 1 k.c., przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że pozwana miała pełną świadomość treści umowy pożyczki, na którą wyraziła zgodę, zaakceptowała ją i własnoręcznie podpisała. Nie przesądza to jednak o ważności i skuteczności postanowień umowy.

Wobec podniesionych przez pozwaną zarzutów, przedmiotową umowę należało zweryfikować przez pryzmat przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych (art. 385¹ – 385³ k.c.). Nie można przy tym zapominać, że przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego w ramach implementacji dyrektywy 93/13/EWG w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Kompetencja sądu do zbadania z urzędu tego, czy klauzula w umowie jest postanowieniem nieuczciwym, stanowi w tej sytuacji zarówno środek do realizacji celu określonego w art. 6 dyrektywy 93/13, to znaczy uniemożliwienia związania konsumenta nieuczciwym postanowieniem, jak i do przyczynienia się do osiągnięcia celu art. 7 tejże dyrektywy, ponieważ przeprowadzenie przez sąd z urzędu takiej oceny może działać jako czynnik odstraszący oraz przyczynić się do zapobiegania nieuczciwym warunkom w umowach zawieranych pomiędzy konsumentami, a sprzedawcami lub dostawcami (vide m.in. wyrok TS z 21.11.2002r. w sprawie C-473/00; wyrok TS z 27.06.2000r. w sprawie C-240/98).

Zgodnie z treścią art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, z tym zastrzeżeniem, że nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W myśl art. 385¹ § 1 k.c., jeżeli postanowienie umowy zgodnie z zacytowanym powyżej przepisem nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3).

Sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące np. niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 27.01.2011r. w sprawie VI ACA 771/10).

Rażące naruszenie interesów konsumenta zachodzi natomiast w sytuacji, w których w rażący sposób została naruszona równowaga interesów stron umowy przez to, że jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę formułując konkretne postanowienie umowy. Określenie "rażąco" należy stosować do znacznego odchylenia przyjętego uregulowania od

zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 14.09.2011r. w sprawie VI ACa 291/11). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym (vide m.in. wyrok SA w Warszawie z 14.12.2010r. w sprawie VI ACa 487/10).

W ocenie Sądu, zastosowanie przez poprzednika prawnego powoda w umowie pożyczki wygórowanej prowizji, nieodzwierciedlającej kosztów faktycznie poniesionych w związku z przygotowaniem umowy pożyczki i świadczonymi usługami, narusza zasadę ekwiwalentności świadczeń, kształtuje obowiązki strony umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco narusza interesy konsumenta, a w konsekwencji stanowi niedozwolone postanowienia umowne.

Nie sposób, zdaniem Sądu, uznać, by właściwym dla natury umowy pożyczki było pobieranie wynagrodzenia prowizyjnego w kwocie nieznacznie niższej od udzielonej pożyczki. W rozpoznawanej sprawie, wysokość prowizji (3 596,30 zł) stanowi blisko połowę kwoty pożyczki. Wysokość tej opłaty świadczy o zastosowaniu nadmiernego elementu obciążenia pożyczkobiorcy, prowadzącego do zachwiania równowagi stron stosunku zobowiązaniowego. Stopień zachwiania tej równowagi pozostaje w sprzeczności z zasadą swobody umów, która ograniczana jest nie tylko przez ustawę, ale także przez właściwość (naturę) stosunku oraz zasady współżycia społecznego. Wynagrodzenie prowizyjne stanowi wyłącznie dodatkowe źródło zysku przedsiębiorcy, które należy weryfikować w kontekście obejścia przepisów prawa o maksymalnych odsetkach umownych.

Tego rodzaju celowe działanie ma na celu osiągnięcie maksymalnego zysku na szkodę konsumenta, który ponosi niewspółmierne i nieproporcjonalne koszty uzyskania pożyczki w stosunku do samej kwoty, którą otrzymuje w związku z zawarciem umowy. Nie można oprzeć się wrażeniu, że działalność pożyczkodawcy polega na udzielaniu pożyczek osobom całkowicie nieorientowanym w realiach rynkowych bądź osobom zdeterminowanym pozostającym w trudnej sytuacji życiowej, które godzą się na wszelkie warunki aby uzyskać natychmiastowo środki pieniężne. Obciążanie klientów kosztami przekraczającymi wysokość wypłaconej im kwoty, przy uwzględnieniu, że umowa nie przedstawia w sposób uczciwy i rzetelny rzeczywistego zysku pożyczkodawcy w tym zakresie, jest działaniem nieuczciwym, nierzetelnym i sprzecznym z dobrymi obyczajami, które cechować powinien przecież szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka, a nie chęć maksymalnego zysku i zabezpieczenia swoich interesów kosztem konsumenta.

Dobre obyczaje, o których mowa w 385¹ § 1 k.c., to normy obyczajowe, wyznaczające standardy uczciwych zachowań stron w praktyce kontraktowej i akceptowane powszechnie przez większość uczestników obrotu. Biorąc pod uwagę okoliczności niniejszej sprawy, nie budzi wątpliwości Sądu, że postanowienia umowy pożyczki z dnia 19 lutego 2021 roku, dotyczące wynagrodzenia prowizyjnego, kształtują prawa i obowiązki pozwanej w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jej interesy, a z tego względu postanowienia te są niedozwolonym postanowieniem umownym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. W związku z tym postanowienia powyższe nie są dla pozwanej wiążące, a strony związane są umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 1 i § 2 k.c.).

W związku z powyższym, Sąd wezwał powódkę do wskazania w terminie 7 dni czy ww. prowizja podlegała oprocentowaniu oraz do złożenia pisma procesowego z dokładnym wyliczeniem należnych jej od pozwanej: odsetek umownych za korzystanie z kapitału, odsetek umownych za opóźnienie i pozostałego do spłaty kapitału, przy uwzględnieniu dokonanych przez pozwaną wpłat i przy założeniu, że prowizja stanowi klauzulę abuzywną. Wezwanie powyższe doręczono pełnomocnikowi powoda w dniu 24 marca 2023 roku i pozostało ono bez odpowiedzi.

Wobec powyższego, Sąd powództwo oddalił.